

Skydds- och
säkerhetsrutiner på
SKB

Vårt uppdrag

Vår generation måste ta hand om Sveriges kärnavfall.

SKB:s uppdrag är att ta hand om det radioaktiva avfallet från de svenska kärnkraftverken på ett säkert och effektivt sätt. Med världsledande teknik och omsorg om människa, miljö och samhälle bygger vi möjligheter för en fossilfri elproduktion.

Oavsett frågan om kärnkraftens framtid så finns i dag kärnavfall som måste tas om hand på kort och lång sikt för att skydda människor och miljö. Detta är SKB:s uppdrag.

Innehåll

Vårt uppdrag	2
Våra anläggningar	4
Clab	4
SFR	4
Gör rätt med STARK	5
Fysiskt skydd	7
Skyddsobjekt	7
Tillträde till anläggningarna	8
Främja en säker arbetsmiljö	9
Agerande vid larm	10
Om larmet går	10
Clab	10
Viktiga telefonnummer	10
Samlingsställe	10
SFR	10
Viktiga telefonnummer	10
Samlingsställe	10
Övriga varningssignaler	11
Övriga samlingsställen i närheten av OKG och utanför Clab områdesstaket	11
Brandskydd	12
Kemiska produkter i anläggningen	13
Kemiska produkter	13
Rent system	13
Med hänsyn till miljön	14
Avfallshantering	15

Våra anläggningar

Clab

Clab, Centralt mellanlager för använt kärnbränsle ligger i Simpevarp några mil norr om Oskarshamn. Anläggningen togs i drift 1985 och idag arbetar här omkring 200 personer.

På Clab mellanlagras Sveriges använda kärnbränsle i väntan på att slutförvaret ska bli klart att tas i drift.

Efter fem års användning i kärnkraftsreaktorn är kärnbränslet förbrukat. Den första tiden lagras bränslet på kraftverken, men efter cirka ett år flyttas det till Clab. Här mellanlagras det i djupa vattenbassänger drygt 30 meter ner i berget. Genom att bränslet är täckt med åtta meter vatten skärmas strålningen av och det heta bränslet kyls. Med tiden minskar radioaktiviteten och bränslet blir därmed enklare att hantera i det framtida slutförvar som SKB planerar att bygga i Forsmark.

I dag mellanlagras närmare 7 700 ton använt kärnbränsle i anläggningen. Det sker under ständig övervakning och kontroll. Clab har kapacitet att mellanlagra totalt 11 000 ton använt kärnbränsle.

Clab är en säker anläggning för dagens behov, men det är ingen lösning på lång sikt. Eftersom kärnbränslet måste isoleras under mycket lång tid krävs ett förvar som är säkert även utan övervakning. Så småningom ska därför bränslet placeras i kopparkapslar och transporteras till det framtida Kärnbränsleförvaret i Forsmark.

SFR

I Forsmark i Östhammars kommun ligger SKB:s anläggning SFR – Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall. Anläggningen togs i drift 1988 och var då den första av sitt slag i världen. Idag arbetar här omkring 30 personer.

Det radioaktiva avfall som förvaras i SFR är låg- och medelaktivt. Det betyder att det till skillnad från använt kärnbränsle inte behöver kylas och att det är relativt kortlivat. SFR ligger 60 meter under Östersjöns botten och består av fyra 160 meter långa bergssalar och ett bergrum med en 50 meter hög betongsilo för det medelaktiva avfallet. Två parallella kilometerlånga tillfartstunnlar förbinder anläggningen med markytan.

Det mesta av avfallet som förvaras i SFR är driftavfall från de svenska kärnkraftverken. Det kan handla om filter som samlat upp radioaktiva ämnen i reaktorns vatten, verktyg och skyddskläder. Men även radioaktivt avfall från sjukvården, veterinärvården, forskningen och industrin förvaras här. SFR tar årligen emot runt 10–20 kubikmeter av den typen av avfall. Avfallet måste hållas isolerat från människor och miljö i minst 500 år. Då bedöms det radioaktiva avfallet inte vara farligt för människa eller miljö.

Så småningom är tanken att även radioaktivt rivningsavfall (till exempel metallskrot och byggnadsmaterial) från de svenska kärnkraftverken ska förvaras i SFR. Det måste på samma sätt som driftavfallet hållas isolerat från människa och miljö.

Vid SFR pågår en utbyggnad och fullt utbyggd ska anläggningen kunna ta emot cirka 200 000 kubikmeter avfall.

Gör rätt med STARK

STARK är vår metod för egen-kontroll och syftar till att skapa förutsättningar för att göra rätt. Metoden ska användas dagligen och speciellt före och under utförandet av en uppgift. Det är ett metodiskt sätt att kontrollera sig själv för att upptäcka eventuella misstag och är en barriär mot oönskade händelser. STARK måste tränas praktiskt för att få avsedd effekt. Nedan följer en fördjupande text kring vad STARK i praktiken innebär.

S – Stanna upp

Innebär att man verkligen stannar upp och fokuserar innan man påbörjar sin arbetsuppgift. Om man exempelvis har en kollega i närheten så kanske man behöver uppmärksamma denne på att man behöver ha tystnad omkring sig för att kunna koncentrera sig på det arbete man är på väg att genomföra. Att stanna upp hjälper oss att förbättra helhetssynen och öka vår uppmärksamhet på detaljer.

T – Tänk efter

Innan arbetet utförs är det viktigt att gå igenom arbetet och det förväntade resultatet och värdera förutsättningarna. Man behöver tänka igenom vad det är som ska göras och samla sina tankar.

A – Agera

Om allting är som förväntat så genomför man den genomtänkta uppgiften. Under själva utförandet är det viktigt att man håller sig till sina inarbetade rutiner och följer skriftliga förebilder. Skulle man bli störd under själva genomförandet är det viktigt att stanna upp innan man fortsätter för att återigen gå igenom de steg man redan genomfört. Detta för att vara säker på att man inte missar något.

R – Reflektera

När man genomfört sitt arbete är det viktigt att man tänker igenom utförandet och att man jämför resultatet med förväntningarna. Kontrollera att du inte glömt något, att eventuella signeringar är gjorda, att avgränsningskyltar är korrekt upphängda etcetera.

K – Kommunicera

Berätta för berörda att du är klar och delge dina erfarenheter. Föreslå förbättringar och genomför de avrapporteringar som arbetet kräver. Om felaktigheter har identifierats så lämnas hanteringen av dessa över till ansvariga i enlighet med gällande rutiner.

Alkohol- och drogfri arbetsplats

Alkohol och droger får inte brukas inom SKB:s anläggningar och kontor.

Missbruk är varje situation där användningen av alkohol eller droger kan vara orsaken till säkerhetsincidenter eller förseelser med skadlig inverkan på SKB:s tillgångar eller resultat. Detta inkluderar SKB:s anseende i händelse av alkohol- eller drogrelaterade trafikolyckor där SKB:s medarbetare är involverade.

Missbruk tolereras aldrig.

SKB förbehåller sig rätten att göra slumpmässiga narkotika- och alkoholtester av alla personer inom SKB:s område, anläggningar och kontor.

Genom provtagningar av alkohol och droger följer företaget upp att de interna rutinerna inom området följs.

Om en person vägrar att lämna prov tolkas det som ett positivt svar. Positivt svar innebär att den berörda personen omedelbart avstängs från arbete hos SKB.

Leverantören/entreprenören är ansvarig för åtgärder och rehabilitering av sin personal.

Arbetet som utförs inom SKB:s anläggningar och kontor är en mycket viktig del inom SKB:s uppdrag. Tänk på att den som utför arbete även "dagen efter" kan vara en fara för sig själv och/eller sin omgivning och att arbetsresultatet försämras.

Användning av läkemedel

Alla verksamma inom SKB:s anläggningar och kontor som använder läkemedel bör rådfråga den läkare som ordinerat medicinen, och/eller företagets läkare, om det föreskrivna läkemedlet kan resultera i en försämring av arbetsprestation. I sådant fall där läkemedlet kan försämra arbetsförmågan ska medarbetaren informera sin närmaste chef.

SKB är en alkohol- och drogfri arbetsplats

Fysiskt skydd

Skyddsobjekt

SKB:s anläggningar och fartyget m/s Sigrid är skyddsobjekt och myndigheterna ställer krav på fysiskt skydd.

Det innebär bland annat att:

- anläggningen bevakas av särskilt utsedda skyddsvakter,
- anläggningen övervakas genom tekniska system,
- alla personer, gods och fordon ska kontrolleras med avseende på icke tillåtna föremål före inpassering till bevakat område,
- dörrar är låsta och larmade, där endast behöriga personer äger tillträde,
- genomförd säkerhetsprovning är en förutsättning för att få tillträde på egen hand till bevakat område.

Säkerhetskontroll av personer sker i inpasseringsbyggnaden och består bland annat av avsökning med hjälp av metalldetektor och bagage-röntgen.

Via slumpvis urval kan även en extra säkerhetskontroll utföras bestående av sprängämneskontroll och utandningsprov.

Kraven säger också att tillträde ska ske genom säker identifiering. Detta görs via biometrisk läsning, antingen som fingertrycks-avläsning eller venscanning

Tillträde till anläggningarna

De kärntekniska anläggningarna har egna separata passerkort. För våra icke kärntekniska anläggningar finns ett gemensamt passerkort. Samtliga har foto och ska bäras synligt oavsett vilken anläggning du befinner dig på.

Om du tappar ditt kort ska det spärras omgående. Besökare utan passerkort ska åtföljas av behörig person/eskort. Släpp därför aldrig in någon genom en dörr som kräver tillträde.

Samtliga SKB:s anläggningar och kontor har larm och inpasseringssystem för att skydda personal och egendom. På vägen till Clab och SFR kommer du att stoppas vid den yttre fordonskontrollen på Simpevarps- respektive Forsmarkshalvön. Där får du legitimera dig och eventuellt svara på frågor om varför du vill in på området.

När du passerat fordonskontrollen befinner du dig på ett skyddsobjekt och fotografering är inte tillåtet utan särskilt tillstånd.

Samtliga medarbetare är skyldiga att följa de säkerhetsrutiner som finns i vårt ledningssystem, varje anläggning kan ha sina egna rutiner och instruktioner.

Rapportera de brister och avvikelser du ser. SKB accepterar inte att du kommer till jobbet drog- eller alkoholpåverkad. Slumpmässiga kontroller utförs på alla våra anläggningar.

Informationssäkerhet

Du har ett ansvar att hjälpa till att säkerställa informationssäkerheten i sitt dagliga arbete.

Som användare inom SKB, i form av medarbetare eller extern personal, har du ett ansvar att följa företagets riktlinjer och regelverk för hantering och bearbetning av information.

Företeelser eller förhållanden som kan antas påverka SKB:s informationssäkerhet negativt, till exempel misstanke om virus, ska omedelbart rapporteras.

Skydd av SKB:s information och IT-utrustning

Samtliga användare undertecknar en sekretessförbindelse där du förbinder dig att inte delge SKB:s information till någon obehörig.

När din anställning eller ditt uppdrag upphör ska du återlämna all information som tillhör SKB. Det innebär såväl bärbara lagringsmedier, e-post och filer som passerkort, dosimeter och utkvitterade nycklar. Detta lämnar du till närmaste chef eller aktuell beställare.

Behörigheter till IT-system skyddas av behörighetsstyrning på användarkonto. För varje användarkonto krävs ett personligt lösenord. Identiteter och lösenord ska förvaras på betryggande sätt. Du ska se till att obehöriga inte kan utnyttja den personliga användaridentiteten.

Främja en säker arbetsmiljö

Vi på SKB anser att skador, yrkesrelaterade sjukdomar och säkerhetsincidenter kan undvikas. Vi strävar alltid efter att alla våra medarbetare ska arbeta i en säker, hälsosam och motiverande miljö. På SKB har vi alltid ett proaktivt förhållningssätt till hälsa och säkerhet och förbättrar kontinuerligt vår medvetenhet, kompetens och kunskap.

Medarbetare verksamma på SKB:s anläggningar är uppmärksamma på säkerheten på och runt omkring arbetsplatsen. Vi är alltid uppmärksamma på möjliga hälso- och säkerhetsrelaterade faror och risker och agerar på ett lämpligt och proaktivt sätt när sådana risker dyker upp.

- Vi rapporterar omgående riskobservationer, tillbud och olycksfall för att minska riskerna och förhindra en upprepning av händelsen på våra arbetsplatser.
- Vi tar oss tid att lära oss om hälso- och säkerhetsaspekter och vi vidtar nödvändiga åtgärder för att undvika risker.
- Vi arbetar alltid på ett säkert sätt och följer alla rutiner och instruktioner. Detta innebär att vi omedelbart avbryter arbetet om det uppstår en situation som är osäker för oss själva eller andra.
- Vi arbetar förebyggande genom att använda personlig skyddsutrustning och anvisade verktyg.
- Vi hjälper våra kollegor att förhindra osäkra och/eller ohälsosamma situationer.
- Vi arbetar aktivt med vårt arbetsmiljöarbete och genomför arbetsmiljöronder på våra arbetsplatser.

För att försäkra oss om att vi hela tiden blir bättre inom det löpande arbetsmiljöarbetet följer vi upp det genom olika nyckeltal.

Alla chefer inom SKB förstår att vi måste garantera våra medarbetares säkerhet och vidtar nödvändiga åtgärder för detta. Verksamhetens resultat prioriteras aldrig på bekostnad av medarbetares, leverantörers eller närboendes hälsa. För att skapa detta förhållningssätt drivs verksamheten genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Det omfattar alla fysiska, psykiska och sociala förhållanden som har betydelse för dem som är verksamma inom SKB:s anläggningar. Säkerhetsarbetet genomsyrar all verksamhet och alla led inom SKB och utgör en naturlig del i den dagliga verksamheten.

Har du frågor om arbetsmiljöarbetet kontakta din chef, kontaktperson eller den lokala arbetsmiljö-samordnaren på anläggningen.

Agerande vid larm

Om larmet går

Vid larmsignalen "Omedelbar fara" - - - - - (0,5 sek snabbt pulserande ljud i högst 60 sek) ska du omedelbart bege dig till närmaste samlingsplats.

Rädda – Varna - Larma – Släck är normalt den ordning du ska agera i samband med brand.

Clab

Viktiga telefonnummer

Centrala kontrollrummet	0491-76 32 01/0491-76 32 02
Reception	0491-76 34 57 (3457 med interntelefoni)
Bevakningscentralen	0491-76 34 18 (3418 med interntelefoni)
För larmning vid brand/olycksfall	0491-76 66 66 (6666 med interntelefoni)

Samlingsställe

Vid brandlarm och omedelbar fara	• Samlingsställe (Omedelbar fara)- Fordonskontrollen • Återsamlingsplats (Brand) – Fordonskontrollen
Vid brandlarm i entrébyggnad	• Återsamlingsplats – Parkeringen

SFR

Viktiga telefonnummer

Bevakningscentralen	0173-822 22 (2222 med interntelefoni)
---------------------	---------------------------------------

Samlingsställe

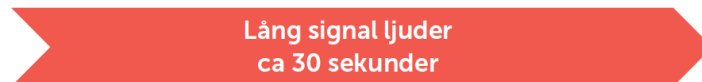
Vid brandlarm och områdeslarm ovanjord	• Återsamlingsplats (Brand) – Parkeringen utanför SFR • Samlingsställe (Områdeslarm) Matsalen SFR
Vid brandlarm underjord	• Uppsamlingsplats – Genomstick 3 • Återsamlingsplats (efter avrop från räddningstjänsten) – Matsalen • Samlingsställe (Områdeslarm) Matsalen SFR
Samlingsplats vid haverilarm	• Vid haverilarm ska förflyttning av personal på anläggningen ske till Matsalen SFR, ovan jord.

Övriga varningssignaler

Viktigt Meddelande:

Faran över:

Övriga samlingsställen i närheten av OKG och utanför Clab områdesstaket

Vid viktigt meddelande-signal ska all personal gå till angivna samlingsplatser och sätta på radion på kanal P4, frekvens 102,7 MHz.

Uppsamlingsplatser

**Personal ovan jord
på Äspö**

Fikarum/Matsal

**Personal kring
urbergsentrén**

Utställningen (gymmet) i Simpevarps by

Brandskydd

Systematiskt brandskyddsarbete, SBA, innebär att man arbetar med brandskydd på ett systematiskt sätt för att kunna styra och följa upp brandskydds-arbetet.

Ett systematiskt brandskyddsarbete ska bedrivas under hela byggnadens eller anläggningens användningstid.

SBA omfattar alla delar i brand-skyddet: riktlinjer, brandskyddsbeskrivning, risk-hantering, brand-skyddsregler, organisation, agerande vid brand, larmplaner, utbildning/övningar, brandskydds-kontroller, rutiner och uppföljning.

För de kärntekniska anläggningarna finns även krav på brandskydds-systemen som beskrivs i anläggningens STF. När det gäller SKB:s transportfartyg ansvarar SKB:s entreprenör Furetank för brandskyddet.

De övergripande riktlinjer och krav som generellt råder för brandskyddet på SKB:s samtliga anläggningar är att:

- Uppkomsten av brand ska förebyggas
- brandbelastningen på SKB:s kontor och anläggningar ska minimeras så långt som det är möjligt och rimligt
- personer ska kunna genomföra utrymning innan kritiska förhållanden uppstår
- utrymningsvägar samt vägar och dörrar till utrymningsvägar ska vara lätt tillgängliga och hållas fria från hinder
- skyltar och andra vägledande markeringar för utrymning ska finnas
- utrymningsvägar ska hållas fria från brännbart material
- brandsläckare och annan släckutrustning får aldrig blockeras
- information om brandskyddet ska finnas tillgängligt för alla som vistas i lokalerna
- branddörrar ska hållas stängda för att förhindra brandspridning mellan brandceller.

Rädda, Varna, Larma, Släck

Viktiga ord att komma ihåg vid brand

Kemiska produkter i anläggningen

Kemiska produkter

Kemiska produkter som förs in och används på SKB:s anläggningar ska vara godkända av SKB för det specifika användningsområdet. Kemiska produkter som används på Clab ska även vara kategoriklassade och uppmärkta enligt nedan. För att säkerställa en trygg arbetsmiljö och minimera risken för olyckor ska kemiska produkter hanteras och förvaras i enlighet med vad som står angivet på produktens säkerhetsdatablad och genomförd riskbedömning.

Teknisk märkning

- Produkter i denna kategori får komma i kontakt med alla typer av processsystem och processmedier. De får alltså användas på insidan av systemen. Rester behöver inte avlägsnas.
- Produkter i denna kategori får komma i kontakt med alla typer av processsystem och processmedier. De får alltså användas på insidan av systemen. Rester måste saneras på insidan av system. På utsidan behöver inte rester avlägsnas.
- Produkter i denna kategori får användas på utsidan av processsystem, men rester måste saneras.
- Produkter i denna kategori får inte användas i eller på processsystem.
- Produkter i denna kategori får ej användas på kontrollerat område.
- Produkter i denna kategori omfattar drift-kemikalier, labbkemikalier, TBV-produkter och gaser.
- Nödvändig produkt som inte uppfyller kravspecifikationerna ska innehålla registrerad dispens.

Rent system

Rent system är ett förhållningssätt som ska förhindra att främmande föremål och kemisk orenhet orsakar problem och störningar. Syftet med Rent Systemprocessen är att ge förutsättningar för en säker och stabil drift i SKB:s anläggningar. Fokus är på förebyggande arbete.

Rent system är starkt sammankopplat med ordning och reda på vår arbetsplats.

Rent system innefattar två områden:

1. Främmande föremål /FME (Foreign Material Exclusion)

Genom att jobba rätt kan du undvika att främmande föremål förorenar komponenter och system. Främmande föremål är allt material som inte är en del av systemet, exempelvis svarvspån, trasor verktyg, skruvar, muttrar och brickor samt avtätningar och plast.

2. Kemirenhet

Vid användning av rengöringsmedel, smörjmedel och andra kemiska produkter, ska dessa vara klassade och godkända enligt gällande rutiner för kemiska produkter. Kemiska produkter får endast användas till det de är avsedda för.

Med hänsyn till miljön

Säkerhet är den grundläggande förutsättningen för vår verksamhet och våra anläggningar. Därutöver ska vårt agerande präglas av att så långt som möjligt minska vår miljöpåverkan och effekter som är skadliga för miljön.

När vi på SKB väljer mellan olika lösningar tar vi hänsyn till hur de påverkar människor, miljön och samhället. Vi använder naturresurser effektivt och begränsar miljöpåverkan i den mån det är möjligt. På så sätt bidrar vi på SKB till en långsiktigt hållbar utveckling i samhället.

Vi genomför vårt uppdrag att ta hand om allt använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från de svenska kärnkraftverken på ett säkert sätt för både människor och miljö.

Minskad klimatpåverkan

Vi arbetar aktivt med att begränsa utsläpp av klimatpåverkande gaser, till exempel genom att kräva och välja klimatsmarta lösningar, att prioritera möten i virtuell form och endast resa när så är nödvändigt eller göra medvetna val av res sätt när vi behöver resa.

Naturvärden och naturskydd

Vi värnar om natur och miljö i de områden där vi verkar genom att:

- förvalta våra fastigheter och bedriva verksamheten med stor miljöhänsyn så att vi begränsar vår påverkan på mark, vatten, luft, växter, djur och människor.
- bibehåller eller förstärker den biologiska mångfalden och ekosystemen.

Resurshushållning och cirkularitet

Vid planering och genomförande av våra uppgifter tänker vi hållbart och beaktar möjligheter till återanvändning och återvinning samt utvärderar miljöprestanda i ett livscykelperspektiv då vi väljer arbetssätt, utrustning, material och kemikalier. Vi ställer också krav på våra leverantörer, entreprenörer och affärspartners att agera i samma anda.

Vi arbetar särskilt med att effektivisera energianvändningen och begränsa energiförbrukningen i våra befintliga och tillkommande anläggningar.

Avfallshantering

På SKB källsorterar vi avfallet som vår verksamhet ger upphov till.

Vi ställer samma krav på våra leverantörer och entreprenörer som vi gör på egen personal.

På våra anläggningar och kontor finns källsorteringsstationer för olika typer av avfall, även matavfall källsorteras. På kontrollerat område på våra kärntekniska anläggningar ska i första hand emballage och liknande tas bort före intransport på kontrollerat område. Avfall som uppstår ska källsorteras utifrån typ och radioaktivitet vid källsorteringsstationerna.

Farligt avfall ska källsorteras separat och inte blandas med varandra. Farligt avfall ska förvaras nederbördsskyddat och invallat. Batterier ska sorteras i batteriholkar.

Då kärl för källsortering saknas för någon fraktion eller om du har frågor kring hur avfallet ska källsorteras – kontakta anlitad avfallsentreprenör eller närmaste chef/kontaktperson.

SKB tar hand om det svenska radioaktiva avfallet på ett säkert och tillförlitligt sätt, därför är även omhändertagande av konventionellt och farligt avfall viktig för vår verksamhet och förtroende.